№ 420. ხუთშაბათი 8 იანვარი. 1896–1898 ხუთშაბათი 8 იანვარი, № 420.

ცნობის ფურცელი

ყოველ-დღიური სახალხო გამოცემა

რედაქცია:
ტფილისი, ფრეილინის ქუჩა, № 13.
...ის მომწერნი გაზეთის დასაკვეთად მიჰმართევენ ...აქციას დილის 10 საათიდან 3 საათამდე ...ამოს 6—7 საათამდე და „წერა-კითხვის გ... ...ზოგადოების“ წიგნის მაღაზია.
...-მოუწერელ წერილებს რედაქცია არ ბეჭდავს.
...ისპირ ... ლაპარაკება რედაქტორთან შეიძლება ყოველდღე.
ტელეფონი № 363.

გაზეთის ფასი
ერთის წლით 6 მან. ...
თითო ნომერი 3 კაპეიკი
ფასი განცხადებისა
ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე 10 კაპ. მეოთხეზე 5 კაპ.

Редакція „Цнобисъ Пурцели“
Тифлисъ, Фрейлинская № 13.
Телефонъ № 363.

ქართული თეატრი
ხუთშაბათს, 8 იანვარს
ბენეფისი გ. სვიმონიძისა
ქართულ დრამატიულ დასისაგან ეფ. მესხის მონაწილეობით წარმოდგენილი იქნება
= პირველად ახალი პიესა =

ერნანი

დრამა 5 მოქმ. თხზ. ვ. ჰიუგოსი, თარგმ. ა. ნიკიტინისა.
მოქმ. II მოქმ. III მოქმედ. IV მოქმ. V
...ჩალი | მოხუცი | ხასათვლისათვ... | მოჩვენება

მოქმედნი პირნი:

...	გ. სვიმონიძე
...	ე. მესხი
...ომეც, დესილვა	გ. გამყრელიძე
...	გ. გედევანოვი
... დესილვა	ქ. მესხი
...იტა	გ. კანდელაკი
...ანბურგი	გ. შათირიშვილი
... სილვასი	ქ. კარგარელი
...	გ. გვარამაძე
...ურფა	ქ. ჩერქეზიშვილისა
...ისონი	ქ. გარელი
...ეგი სიკარისა	გ. მჭედლიშვილი
...	გ. ალამიძე
...	გ. წერეთელი

...ნი, ლიდებულნი, ისპანიელნი, მთიელნი და სხვანი.
ადგილების ფასი ჩვეულებრივი
დასაწყისი 8 საათზე. ... ქ. მესხი

„ვ-ე-ლ-ი-ს-ც-ი-ხ-ე“

...აწყობი ... ... ტფილისი, ... 1, გენერალ ტერ-ასატურაუს სახლში

...ვინოები დაჯილდოვებულია მედლით I-ს კავკასიის მეღვინეობის გამოფენაზე.
მუდმივ იშოვება დიდძალი მდელი ღვინოები მშვენიერისა ბოთლი 40 კ., 60, 80 კაპ. და 1 მან.
...ივი ღვინო ბოთლი 15 კაპ. მოყოლებული, თუნგი 70 კაპ. და ვედრო 2 მან.
... ერთბაშად ბევრს ღვინოს იყიდის, მას ღვინო ... დაეთმობა.
ქალაქ გარეშე მცხოვრებთა შეკვეთას ... და დაუყოვნ... ვასრულებთ ხოლმე. შეკვეთის დროს საჭიროა ბე წარმოგზავნონ.
... ურჩიღესად გთხოვთ პატივცემულ საზოგადოებას ჩვენის საწ...ბის ღვინოები გასინჯონ და შეადარონ სხვა საწარმოთა ღვინოებს და ... დარწმუნდნენ ჩვენის ღვინის სიკარგეში. (10—8)

დიმიტრი მაჭუტაძის და თეიმურაზ ჩაჩავას

ხ-ერხის ქარხანა

კოდორი (სოხუმის ოლქში)

...ნა ... ყოველგვარ შეკვეთას დახერხილ ხე-ტყის მასალებისას. ქარხანაში მართულია სახერხი მანქანები და სხვა-და-სხვა მოწყობილობა ამ საქმისათვის.
ერთად-ერთი ქარხანაა მთელს კავკასიაში, რომელიც ამზადებს

წაბლის ფიცრებს

... ..., 3 არშინიდან მოყოლებული 12-მდე და აგრეთვე სხვა-და-სხვა სისქისა და განისა,
... ფასი მასალებისა შეტად იაფია ...
უმთავრესი საწყობი ქარხნისა ქ. ბათომში.
...მსურველთ შეუძლიანთ ქარხანასმიჰმართონ წერილის ადრესით:
ქარხანა თეიმურაზ ჩაჩავას, ბათომში თავ. დიმიტრი მაჭუტაძეს.
...: Батумъ, кн. Дим. Мачутадзе, ... Очемчири, Т. Чачава.
...СОПИЛЬНЫЙ ЗАВОДЪ кн. Д. Мачутадзе и Т. Чачава.
Кодоры (Сухум. окр.)
Главный складъ въ Батумѣ. (300—284)

Общестуденческій обѣдъ

12 Января, въ 3 часа дня, состоится въ Тифлисскомъ собраніи, обычный ежегодный обѣдъ студентовъ, какъ университетовъ, такъ и другихъ высшихъ учебныхъ заведеній. — Желающіе подписаться на этотъ обѣдъ, могутъ получать билеты (*по 4 руб. 25 коп. со всѣми расходами*) у г.г. распорядителей: *С. У. Ананова* (Головинскій просп. свой домъ), *М. Д. Ельчукова* (1-ая Классическая гимназія, или Кирпичная, № 8), *Ю. Н. Милютина* (Гудовича улица, д. № 2), *Н. В. Струве* (Ново-Органовская, д. № 8), *А. С. Френкеля* (Грибоѣдовская, д. № 33), *С. В. Халатова* (Лабараторная ул., свой домъ), *Л. Б. Хиддекеля* (Книжный магазинъ), *Л. У. Шевалье* (Коджорская, № 1)' *Тифлисскомъ Собраніи, Тифлисскомъ Кружкѣ, Артистическомъ Обществѣ* и въ редакціи *„Новаго Обозрѣнія“*. (3—1)

მინდა ვიყიდო
(6—3)
ცოცხალი

კავკასიის გარეული ცხოველები:
ირმები, ჯეირნები, გარეული თხები, შურთხები, ჯიხვები, ვეფხვები, არჩვები, არნები, ფოცხვერები. გარეული ვირები, ჯორცხენები და სხვ.
საჭიროა აგრეთვე დიდრონი ირმის რქები.
მსურველთ მიჰმართონ პირადად ან წერილით მიხეილის ქუჩაზე № 106., ...

ჰუგო ვინკლერს

Тифлисъ, Михайловская, № 106, Гуго Винклеру.

„НЕДѢЛЯ“
(10—4)

Принимается подписка на 1898 г. [тридцать-первый годъ изданія].

«НЕДѢЛЯ» состоитъ изъ двухъ изданій: еженедѣльной общественно-политической газеты „Недѣля“ и ежемѣсячнаго литературнаго журнала «КНИЖКИ НЕДѢЛИ».

Соединеніе еженедѣльной общественно-политической газеты съ ежемѣсячнымъ литературно-критическимъ журналомъ даетъ возможность редакціи „НЕДѢЛИ“ охватывать въ своемъ изданіи всѣ интересы текущей жизни, подлежащіе вѣдѣнію періодической печати.

Цѣна газеты „НЕДѢЛЯ“ съ „КНИЖКАМИ НЕДѢЛИ“ **девять** рублей въ годъ, съ пересылкой и доставкой.

Въ уплатѣ подписной суммы допускается разсрочка: при подпискѣ 5 р. и къ 1-му іюня—4 р., а также и на другихъ условіяхъ, по соглашенію подписчика съ конторой редакціи.

Подписка принимается: въ С.-Петербургѣ, въ конторѣ редакціи „НЕДѢЛИ“, Литейный, 9. Редакторъ-издатель В. П. Гайдебуровъ.

იყიდება ყველგან ახალი წიგნი
მ. ა. ბარკალაიას გამოცემა

ზმაკიდურაბი
ჩვენს მოღვაწეებზე
(საამდროო გამოცანები)
ფასი 15 კაპ.
(30—2)

დაიბეჭდა და იყიდება
1898 წლის

კედლის
ქართული კალენდარი

შედგ. გრ. ჩარკვიანის მიერ
ფასი 40 კაპ.

იყიდება წერა-კითხვის მაღაზიაში, ს. მ. ლაზარევის საშწერლო ნივთეულობის მაღაზიაში და პროვინციაში ყველა ქართულ წიგნების მოვაჭრეებთან.
გარეშე პირთათვის ადრესი: Тифлисъ, магазинъ канцелярскихъ принадлежностей, домъ Комоевской церкви. (10—4)

ფოტოგრაფია
ალექსანდრე როინაშვილისა
ყიდულობს

ძველ ნივთებს და საგნებს—რკინისას, თუჯისას, ბრინჯაოსის, ვერცხლისას, ოქროსას, თიხისას, ქვისას, ფაიფურისას, რქისას და ძვლისას.
ხელ-საქმეს ძველებურის ხელობისას და ნაქსოვ-ნაქარგს და სხვა.
სამკაულს სხვა და სხვას ძველ დროინდელს ძველს ფულებს და იარაღებს
მსურველთ მიჰმართონ ყოველ-დღე ... მოედანზე საკუთარს ფოტოგრაფიაში იქვე შეიძლება
სურათების გადაღება
იაფად, სწრაფად და ხელოვნურად.
Фотографія А. С. Роинова
тамъ-же
Коллекція Древностей
Тифлисъ, Эриванская пл. д. Харазова ... (...—12)

პირველი კერძო სამკურნალო ექიმის ნავასარდიანისა.
(კუკიაში, ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ).
ავადმყოფთ იღებენ ექიმნი ყოველ დღე, კვირა დღეების გარდა.

დილაობით:
ბ. ა. ნავასარდიანი. 11—12 საათ. სადოსტაქარო, ვენერიული (სიფილისი) საშარდეს ავადმყოფობანი.
ყ. მ. ჩიქოვანი, 9—10 საათ. სნეულებანი: შინაგანი, თვალისა და ნერვებისა.
ექიმი ქალი რუდნევა $10^1/_2$—$11^1/_2$ ს. ბავშვებისა და ქალების ავადმყოფ. და ყურის, ყვავილს.
ზ. ი. ბაბანასიანცი. დილის $11^1/_2$—12 საათ. ქალთა ავადმყოფობათ.
ი. ფ. პროტასევიჩი 12—1 საათ. ყურების, ცხვირის, ყელის და გულის ტკივილებით.
ა. ფ. კარაპეტიანცი. 1—$1^1/_2$ ს. შინაგანი და ბავშვების ავადმყოფ.
ა. გ. გურკო. დღით $1^1/_2$—$2^1/_2$ შინაგანი, ყურის, ყელის და ... შარდეს ავადმყოფობით.

საღამოობით
ა. მ. პუდინოვი. 5—6 საათ. შინაგან და ბავშვების ავადმყოფ.
ბ. ა. ნავასარდიანცი 6—$6^1/_2$ ს.
ა. ნ. ... 6—7 საათ. ... რევების, ვენერიულ და ... ავად.
ტ. ი. რუდნევა—სამკურნალოში ... გამოიკვლევს ქიმიურად და მიკროსკოპიულად შარდს ნახველს, სისხლს, რძეს და სხვ.
რჩევა—დარიგებისა და ... წერის ფასი ათი შაური; ... ...; ფასი კონსილიუმისა და ... სათვის—მორიგებით.
დირექტორი სამკურნალოსი, დ... მედიცინისა ნავასარდიანი.
Первая частная лѣчебница Д... Навасардіана
Тифлисъ, противъ памятн. В...

სამკურნალო და ამბულატ...
ს. გ. თოფურია...
ქუთაისში.
სამ...რნალოში 50 საწოლი ...
...თათვის. მიიღებიან ავ...
...ი: შინაგანისა, ნერვების, ...
...გო, ...ისა და დედათა ...
...ფობისანი.
გადამდებ სენით ავადმყოფ... ...იღებიან:
ავადმყოფთ სინჯავენ დ... საათიდგან ნაშუადღევის 3 ... დე. შინაგან და ნერვების ... ფობას სწამლობს ს. გ. თო...
საქირურგიო ავადმყოფობ... ფილის ფ. ა. ზურა...
დედათა ავადმყოფობას მ... ქალი მ. თ. კოზა... თვალების ავადმყოფობ...
ვარშავსკი...
ამბულატორიაში არის ...
... ...
Лѣчебница С. Г. Топуріа ...

ახალი ...

...ის სვიმონიძის ბენეფისი. წარმოდგენილი იქნება ცნობილი პიესა საფრანგეთის სახელოვანის მწერლის ვიქტორ ჰუგოსი „ერნანი“, 5 მოქმედებიანი დრამა, ალ. ნიკიტინის მიერ თარგმნილი. პიესაში მონაწილეობას ღებულობენ საუკეთესო მსახიობნი ჩვენის სცენისა.

თვითონ პიესა „ერნანი“ შშვენიერი სანახავი რამ არის და უეჭველია ჩვენი არტისტები საკმაოდ მომზადებულები იქნებიან. თვითონ მობენეფისე, სვიმონიძე, თამაშობს ერნანის როლს, დონ-კარლოსისას — მესხი და დონა-სოლს ეფ. მესხი. ეჭვი არ არის, ჩვენი საზოგადოება მრავლოვნებით დაესწრება დღევანდელს წარმოდგენას და მით თანაგრძნობას აღმოუცხადებს მობენეფისეს, რომელიც აგერ ათ წელიწადზე მეტია, ერთგულად ემსახურება ქართულ თეატრს.

*** **ქართული საქველ-მოქმედო** ... გუშინ-წინ, ნათლის-ღებას ..ეს, ტფილისის კრუჟოკში გამართული იყო ჩვეულებრივი ბალი ტფილისის სათავად-აზნაურო სკოლის“ სასარგებლოდ.

როგორც ყოველთვის, ამ წელსაც ..მა დიდძალი ხალხი მიიზიდა, საკუთრებით, რა თქმა უნდა, ქართველობა. ეს ბალი ტფილისში საუკეთესო ბალად ითვლება და მით არც საკვირველია, რომ ქართველობის გარდა სხვებიც ბევრნი ესწრებიან.

..ალის დიასახლისად ბრძანდებოდა ჩვენი ყოვლად პატივცემული ..მარიამ ვახტანგის ასული ჯამბაკურ-ორბელიანისა, რომელიც თავის თავაზიანობით ჰხიბლავდა ყველა სტუმრებს.

...ისწრო კავკასიის მთავარ- ... გრიგოლ სერგის ..., რომელიც პირველად ...ეოდა საზოგადოდ ბალზე ..ში. მთავარ-მართებლის გარდა დიდძალი გენერლობა და ხარისხის მოხელენი იყვნენ ბალზე, საკუთრებით რუსობა. სომხობა ..ად იყო.

..ლში, როგორც ზემოდ ვსთქვით, ..ენ ქართველ თავად-აზნაურთა ..ა გვარეულობანი და მათ შორის ... მხედრები თავ. ..ჭავაძე, თავ. ი. გ. ამილახ.. ..თავ. გ. დ. შერვაშიძე და ...

მთავარ-მართებელი კარგა ..ჩა. საზოგადოდ ბალი ძალიან ..არული იყო და ყოველ სასიამოვნო ზედ-გავლენა იქონია ..მსწრე საზოგადოებაზე.

..ვა-თამაშობა, როგორც ქართული, ისე ევროპიული, ორსავე დარბაზებში იყო გაჩაღებული. ..ამაშის დირიჟორად იყო ცნობილი დირიჟორი არტილერიის კაპიტანი ნაცვლიშვილი.

..რული ტანისამოსები, მორთვა და მოკაზმულობა ყველასაც ხიბლავდა ყველას.

... ..მაშმა გასცა- ... ..ეს შემოსა- ... ..ორას ორ- ... ..მართებ- ... ..ათი თუმა- ... ..ელობის

რიამ ვახტანგის ასული ჯამბაკურ ორბელიანისა.

*** **ასის წლის თავი მეფე ერეკლეს გარდაცვალებისა.** კვირას, 11 იანვარს, მცხეთის სვეტი ცხოვლის ტაძარში გადახდილ იქმნება პანაშვიდი განსვენებულის ერეკლე მეფის სულის მოსახსენებლად. რა თქმა უნდა, ამ დღეს დიდძალი ხალხი დაესწრება დიდებულის მეფის სულის მოსახსენებელს პანაშვიდს მცხეთაში, სადაც დაკრძალულია მეფე ერეკლე'ს ცხედარი.

*** **საქველ-მოქმედო ქართული სადამო ბათომში.** 14 ამ თვეს ქ. ბათომში გაიმართება ჩვეულებრივი „ქართული სალამო“ „ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების“ სკოლის სასარგებლოდ. ყოველ-წლივ დიდ-ძალ საზოგადოებას იზიდავს ხოლმე ეგ სალამო ბათომში და იმედია, რომ წელსაც ბევრი ხალხი დაესწრება — თითონაც ისიამოვნებენ, რადგანაც „სალამოს“ პროგრამმა, თურმე, მეტად საინტერესოდ არის შედგენილი და კეთილს საქმესაც სამსახურს გაუწევენ.

*** **პოლიტეხნიკუმის დაარსების შესახებ.** გაზ. „სვეტი“ იუწყება, რომ კავკასიის სამოსწავლო ოლქის მზრუნველი ბ. იანოვსკი მომავალს თებერვალში უნდა გაემგზავროს პეტერბურგში და მიიღ.. მონაწილეობა სამინისტროს თათბირში იმის შესახებ, თუ სად ემჯობინება დაარსდეს მომავალი პოლიტეხნიკუმი.

*** **ბაირონის დაბადების ასის წლის თავი.** 10 ამ თვეს ასი წელიწადი შესრულდა მას აქეთ, რაც ინგლისელი სახელ-განთქმული პოეტი ბაირონი დაიბადა.

*** **საერო განათლების სამინისტროს შუამდგომლობა.** საერო განათლების სამინისტროს შუამდგომლობა აღუძრავს სახელმწიფო რჩევაში, რომ რუსეთში საერო განათლების გასაუმჯობესებლად გადადებულ იქმნას წელს 250 ათასი მანათი.

*** **გიმნაზიებში გამოცდის შესახებ.** გაზ. „ნოვოსტი“ გვაუწყებს, რომ უსაფუძვლოდ არის ხმები, ვითომც სამინისტროს განზრახვა ჰქონდეს გააუქმოს გიმნაზიებში და სხვა საშუალო სასწავლებლებში წლისთავზე გამოცდა, რომლითაც შეგირდებს უმცროსი კლასიდამ უფროსში გადაიყვანებენ ხოლმეო. გამოცდა იმ წესითვე მოხდება, როგორც აქნობამდე ხდებოდა და არა ვითარი ცვლილება არ განუზრახავს სამინისტროსაო.

*** **84 წლის პროფესსორი-შეგირდი.** ვენის პროფესსორი დიტტელი, რომელიც წინეთ საქირურგო განყოფილების დირექტორად იყო და ეხლა 84 წლის მოხუცია, ჩაწერილა ცნობილის ქირურგის ჰუსსენბაუერის შეგირდად და მუდამ დღე ბეჯითად დაიარება უნივერსიტეტში მის ლექციებზე მოსასმენად.

*** **საახალწლო მილოცვა.** ქალაქის ხელოსანთა მოურავს საახალნია დიდის მთავრის მიხეილ ნიკოლოზის ძისათვის.

საპასუხოდ შემდეგი დეპეშა მიუღია ბ. სეროზიანცს: „დიდი მთავარი მიხეილ ნიკოლოზის ძე გულით გმადლობთ თქვენ და ტფილისელ ხელოსნებს. გენერალ-მაიორი ტოლსტოი“.

*** **კრება ტფილისის გუბერნიაში.** გ. დ. ყურულს უკვე შეუდგენია ვრცელი მოხსენება იმ კომისიისა, რომელიც არჩეული იყო ტფილისის თავად-აზნაურობის მიერ ერობის შემოღების წეს-რიგის შესამუშავებლად. ამ მოხსენებას ამ დღეებში განიხილავს მთავარი კომისსია გუბერნიის თავად-აზნაურთა წინამძღოლის თავმჯდომარეობით.

კომისსიას აღუნუსხავს მომავალის ერობის ხმოსანთა რიცხვი წოდებისადაგვარად. ყველაზედ მეტი ხმოსნები აზნაურები იქმნებიან, რადგან ამ წოდებაში უფრო ბევრი მოიპოვება ინტელიგენტი დაბა-სოფელში და ამასვე კანონი თხოულობს.

*** **თავ. ს. ჯორჯაძის საქმე.** როგორც ჩვენს მკითხველებს ვაუწყეთ ამას წინეთ, კავკასიის სამხედრო სამჯავროს 5 იანვარს უნდა განეხილა თავ. ს. ჯორჯაძის საქმე, რომელსაც ჰბრალდება განჯის სახაზინოს მოხელის ბ. ლაზარევის მოკვლა, მაგრამ ბრალდებულის ავადმყოფობის გამო საქმის განხილვა დადადებულ იქმნა.

*** **საგუბერნიო საბჭოთა მდგომარეობის გაუმჯობესობა.** მთავრობას განზრახვა აქვს საგუბერნიო საბჭოთა ნივთიერი მდგომარეობა გააუმჯობესოს.

*** **ახალი დანიშნულებანი.** კუტაისის ... როსელსკი ინიშნება სამურზაყანოს ნაწილის (სოხუმის ოლქი) უფროსად; ქუთაისის სამხედრო გუბერნატორის საგანგებო მინდობილებათა მოხელე, პოდპოლკოვნ. ოვსიანი დანიშნულ იქმნება სოხუმის ოლქის მომრიგებელ შუამავლად.

*** **მოიჯარადრის დაჯარიმება.** ქალაქის მოურავის მოადგილეს მოუხსენებია ტფილისის გუბერნატორისათვის, რომ ქალაქის ქუჩა-მოედანთა განათების მოიჯარადრე დაჯარიმებულ იქმნა უწესრიგობისათვის 47 მან. და 50 კაპეიკითო.

*** **სამოსამართლო დაწესებულებათა შენობის გათბობის გამო.** ქალაქის 2 ნაწილის მცხოვრებლებს თხოვნა მიურთმევიათ კავკასიის მთავარ-მართებლისათვის, განკარგულება მოახდინეთ, რომ სამოსამართლო დაწესებულებათა შენობა ან შეშითა და ან „ანტრაციტით“ გაათბონ ხოლმე და არა ტყიბულის ქვა-ნახშირითა და მაზუთით, თორემ საძაგელი სუნი დგება და მური ედება ჩვენს სახლებსაო.

*** გაზეთ «ცნობის ფურცლის» რედაქტორ-გამომცემელი ვალ. გუნიას დაუბეჭდიათავის გაზეთში, № 64-ში ერთი შენიშვნა, რომლითაც მდივანოვის ნაწერ-გამოცემულის ხალხისა „მდაბიო ხალხის ცოდოში“ ჩადგომას აბრალებს.

ამაზედ მე ვსტყვი მოკლედ, მართალს, არა გუნიას საწყინოს, კაცურად, ქრისტიანულად, ძმურად, რომ ყოველი პატიოსანი კაცი, ქრისტეს მოწაფე, საზოგადოების სასარგებლოდ მოლაპარაკე და მწერელ-გამომცემი ვალდებულია როგორადაც ლაპარაკის დროს, აგრეთვე წერითაც ყოველი ჰაზრი, სიტყვა გამოსთქვას, დასწეროს ჭეშმარიტის, მართლის ამბვის, სისწორის გამოსაჩენად.

უკეთუ ვალ. გუნია მდივანოვის შესახებ მართალსა ჰსწერს, უკეთუ გუნია მართლად ხალხის სასარგებლოდ, ხალხის სიკეთისათვის ჰსწერს, არამედ არა მდივანოვის შეურაცხებისათვის, უკეთუ მდივანოვს ტყუილს არ აბრალებს, ცილს არა ჰსწამებს, მე ვთხოვ, რომ გუნიამ თავის ნაწერის სიმართლის დასამტკიცებლადაც, თვითონ ხალხის სარგებლობისათვისაც გამოაცხადოს, გამოაშკარავოს, დაასახელოს — 1862 წლიდამ დაწყებული ამ 35 წლის განმავლობაში მდივანოვის ნაწერ-გამოცემული „და სხვა“ რომელიც წლის წიგნებია, რომელნიც „არა ნაკლებ მავნე არიან ხალხისათვის“, ახსენოს სახელი წიგნისა, რომელ ფურცელზედ, რომელ გვერდზედ, რომელ სტრიქონში უწერია მდივანოვს „ხალხისათვის მავნე“, გამოსწეროს ის მავნე სიტყვები, რომ იმ ხალხმა ის „მავნე“ წიგნები არ წაიკითხოს, მოერიდოს იმ წიგნებს, ასცილდეს, მოშორდეს იმ წიგნებში ნაწერ „მავნე“ ჰაზრებს *).

სერგეი სტეფანეს ძე მდივანოვი.

*** **მადლობა სტუდენტებისაგან.** ბ-ნო რედაქტორო! უმორჩილესად გთხოვთ ნება მიბოძოთ თქვენის გაზეთის საშუალებით უგულითადესი მადლობა გამოვუცხადოთ «ცნობის ფურცლის», «კვალის» და «ჯეჯილის», «Новое Обозрѣніе»-ს, «მწყემსის» და „მეურნის“ რედაქციებს, რომლებმაც გასულის წლის განმავლობაში თავიანთი გაზეთები უსასყიდლოდ დაგვითმეს.

მოსკოვის ქართველ სტუდენტების მონდობილობით ივ. გომართელი

ს. ქვემო-მაჩხაანი და მისი საზოგადო დაწესებულებანი. ქიზიყის დეპო უკვე დაგვიმტკიცა მთავრობამ და იმედია, მალე დაგვიმტკიცებს მთავრობავე ქვემო-ქიზიყის ქსენონსაც („პრიომნი პოკოი“), რომელიც იქმნება გახსნილი ქვემო-ქიზიყის შუაგულ სოფელს ქვემო-მაჩხაანში. ქსენონი ხალხის ხარჯით იქმნება დაარსებული: მთელმა საზოგადოებამ თითოეულმა კომლმა წელიწადში ათი შაური უნდა გამოიღოს და წლის წლობამდის მუქთა ექიმი, ფერშალი და წამალი იქნება ხალხისათვის. ს. ქვემო-მაჩხაანშივე არსებობს სამინისტრო სკოლა, წიგნთსაცავი, სახალხო თეატრი და საზოგადო პურის მაღაზია. ქვემო-ქიზიყის ინტელიგენცია ცდილობს ს. ქვემო მაჩხაანშივე დაარსოს: საქალებო სკოლა ჭრა-კერვა-ხელსაქმის კურსებით და საკვირაო სკოლა და სამკითხველო ხალხისათვის, რომელიც კვირაუქმე დღეებს ეულ-უმბრალოდ ... მებს სამკითხველოს წინ ... თის ლანძღვა-ხუმრ... და ... ბაში; სამკითხველოში-კი ხალ... ველ კვირა-უქმე დღეს წაუ... დნენ ძმურს რჩევა-დარიგებას ... ლექციებს საზნეობოს, სამეურ... სამედიცინოს და სხვას. ასეთ... კითხველო და საქალებო სკოლა ... ხელსაქმიანობის კურსებით ... ლი მისწრაფება იქნება ქიზიყ... პიო ხალხისათვის და ... გულით და სულით ვისურვებ... ადრე და მალე გაეხორციელებ... იგინიც ხალხის გულის შემ... რებს ხალხისავე კეთილ-დღეო... თვის. თუ ქიზიყის ინტელიგ... გამოიჩინა დიდი გამჭრიახობ... გაახორციელა ისეთი სამაზრო-... გადო ამბარ-საწყობებიც (სულ... ღვინისა, მატყლისა, თამბაქოსი), ... გორც საზოგადო ამბარ-საწ... ზედაც ბ-ნი დ. მაჩხანელი ... კობდა დაწვრილებით წარსულ... „ივერიის“ ხუთს ფელეტონში ... საქმე, თუ გვინდა“), მაშინ ... ზიყის ხალხ... ... დაჰყეფს, რადგ... ... მიცემობის რამდენიმე ათასი ... მოგება ხალხსვე დარჩება ... წელს ათასგვარ სიკეთე-მადლ... საბადებლად.

კეთილის მ...

*** **ქ. ყაზანი:** ქართული წირვა-ლოცვა სასულიერო აკადემიის ეკლესიაში. ამას წინად ყაზანის სასულიერო აკადემიის რექტორმა ... ნებულის აკადემიის სტუდენტ... დელს მამა ბეს. ხელაიას ... ქართველ სტუდენტების ... ხან-და-ხან ქართულად ... წირვა-ლოცვის წესით. ... დიდად გაახარა სამშობლოს ... რებული ქართველი სტუდენტ... და მაშინათვე შეუდგნენ მზად... სამშობლოდან გამოიწერეს ... ლი საეკლესიო წიგნები ... თულ გალობის ნოტები ... რიძისა. პირველი ... ნინოობას, 14 ... თმენლად მოველ ... აქაურს რუს-სტუდე... რესოდ მიაჩნიათ ქართულ... წირვა-ლოცვის მოსმენა. ... ვე დაწვრილებით შეგატყობ... თავის დროზე.

*** **ჩოხატაური.** (გურია) ... დო ნიშნები ახალწლისათვის ... ის ძველი ჩარჩხაცაცები, რომ... ბიც უწინ თავის ჯიბის სარგებლო... ბისთვის კაცს გაყიდნენ, დღეს ... მიანებად გადაქცეულან და გამ... ბულ მოძმეებს მხარში ამოდგომი... ჰირსა და ვარამს შუაზედ იყოფ... ბოქაულიც ისე წინანდებურად ... რალად არ იმზირება, ყველას ... ჩასძახის, არიქა გავმართოთ ... დგენები და სალიტერატურო ... მოები, მიეღეთ თვით განვითარ... და სხვებს ნუ ჩამოურჩებით უკან...

უწინდელი ალაბის მკოტნელი და „ატა-კუტას“ დამძახებელი ... კეთილ აზრს დასდგომია, დიდი ... ვთრებიც დამოკლებულა, ეხლა ... ვინმე ცუდი რამ რომ ჩაიდინ... მისივე მეზობლები მივლენ ... ლში აფუროხებენ და აფრთხილებ... მეორედ არ დაგემართოსო.

... კეთილ სინდისიერო...

*) ეს წერილი იბეჭდება თანახმად კავკასიის საცენზურო კომიტეტის დადგენილ..

...ჩველო დიდი განძი და სალარო ჩვენთვის და ნუ დავტოვებთ უყურადღებოთ განსხვავებით. მადლობის ღირსნი [illegible] კოწია მგელაძე: გერასიმე [illegible] ქევგრელიშვილი, ალექსანდრე კალანდაძე, დიმიტრი ბერაძე და [illegible]რიან თედორაძე. ამ უკანასკნელმა, როგორც ზნეობრივად [illegible] ისე ფულითაც დიდი შემწეობა აღმოუჩინა სამკითხველოს. [illegible]რიგმა ჩააგონენს ხალხს და მო[illegible] სამკითხველოსათვის 75 [illegible] რომელიც ჩააბარეს მ. თედო[illegible]რაქეს და ესეც არის იწერენ ქართულ [illegible]ესულ ჟურნალ გაზეთებს, იმედია რედაქტორები დაგვითმობენ ნახევარ ფასად, მიხვდავენ ჩვენს სიღარიბეს. ეხლა ველარ მიბრძანდება ჩვენი სამკითხველო წიაღსა შინა აბრამისასა, როგორც უწინ გაიძახოდენ, დიდი მადლობის ღირსია ბ. ელენტი (ბოქაული) დარიგებისთვის და შემწეობისთვის, ღმერთო, [illegible] მოუმართე ასეთ ადამიანებს.

ანტონ

ბათომი. ქარიშხალი. 4 იანვარს საღამოს ბათომში ჩრდილოეთის ქარი ამოვარდა; შავი ზღვა საშინლად აღელვა; მთელი ღამის განმავლობაში ქარი არ დაწყნარებულა და გაგიჟა ისედაც გიჟი ზღვა—ისეთს უზარ-მაზარ ტალღებს ისროდა ნაპირზედ, რომ ახლო-მახლო მაყურებლებს ჟრუანტელი უვლიდა ტანში; საშინელი ღრიალი გაჰქონდა და [illegible] გულს უწუხებდა. ზღვამ [illegible]ლვა დილიდამვე დაიწყო და თან[illegible]ან უფრო მოიმატა; დაფაცურ[illegible] [illegible] და იალქნიანი გემის უფროსნი, ცდილობდნენ როგორმე თავიანთი გემები დაემაგრებინათ და [illegible]რ გახდომოდათ ზღვის არჩევად.... მაგრამ უხიფათოდ მაინც ვერ გადარჩნენ...

ყველაზე უფრო საშიშს მდგომა[illegible]ბაში ბულიზს გარეთ მდგომარე [illegible] იალქნიანი გემები იყვნენ—განსაკუთ[illegible] ერთი მათგანი, რომელიც [illegible] დაშორებით აღმოსავლეთისკენ იდგა, სადაც პირ-პირ ჰოროხის (ПОТОКЪ) ჰქვლი ურტყამს. დილის ათ საათზედ გემი საშინელს განსაცდელში იყო: ხანდისხან ისე, რომ მარტო [illegible] იალქნები-ღა ჩნდა. ჩავარდნენ საშიშ მდგომარეობაში თვით გემის უფროსნი თავიანთ მოსამსახურეებით; და გადარჩენა გემისა შეიქმნა საეჭვო, მაგრამ დიდის გაჭირვებისა და მამაცურის მეცადინეობით გემიდგან ჩამოუშვეს ფილუგა და ვაი-ვაგლახით გადარჩნენ სიკვდილს. იალქნიანი გემი [illegible], ღირებული არა ნაკლებ 40, [illegible]ანეთად საქონლით დატვირთული (25 ათასი ყუთი ნავთი) დას[illegible] ზღვის უფსკრულში. როგორც [illegible]გეთ, დაზღვეული ყოფილა. [illegible] ათას მანეთად ნავთი, რომ[illegible]აც გემი იყო დატვირთული. ძმ. [illegible]იანოვებს ეკუთვნოდათ. სრულს 12 საათზედ ჩვენ ვხედავდით კიდევ გემის წინა ნახევარ ცხვირს, რომელი[illegible] ლუზას არ გაეშვა და იმ ადგილზე, სადაც წინედ ეს იალქნიანი გემი მედიდურად იდგა, ზღვის ტალ[illegible] დასრიალობდნენ...

დონკოიტ.

** **რაჭა.** ბზე[illegible]. იმ გარემოებ[illegible], რომ არავისზე და არაფერზე [illegible] საქმე არ შესძლებია კაცს [illegible] პატივცემულს გაზეთში ,რალაც „დამოუკიდებულ მიზეზთა გამო“ მაიძულა ერთის ტრიკისათვის მიმემართა. აქ, სოფლებში უკვე ყველამ იცის და მანდ თქვენა გიხოვთ ბატონო რედაქტორო! ყველა თქვენ ქალაქელ ნაცნობებს შეატყობინოთ, რომ ყოველისფერი აწი ჩემი მოწერილი უკუღმა „აბრუნდათ“ გაიგონ....

გზები სოფლებში ჩინებულია. დიდ ყურადღებას აქცევს ბატონი „დაროენი სმატრიტელი“; სადაც კი ოდნავ წახდება, იმ წამსვე გაჩენილია იქ ეს ვაჟბატონი და თუ მთლად ვერ გააკეთა შეაკეთებს მაინც იმოდენათ, რომ მიმოსვლა... მოსახერხებელია. მაგალითად სოფელს ტოლში ხომ იმისთანა უზედური მეწყერი მიდის სასოფლო კანცელარიის გაჭრილ გზაში, მარა იმისთანა ჯებირები გააკეთა, იმოდენა ჯა და ქვები ჩაყარა ამ დალოცვილმა გზა ამხედველმა რომ სწორეთ დიდი მადლობის ღირსია ყველასაგან და განსაკუთრებით სოფელ ტოლაში მცხოვრებ თავადთა გლეხთა და სამღვდელო პირთაგან სწორედ დეიდ სირცხვილი იქნება, რომ ამ ალაგას ამათ პატარა ძეგლი არ დაუდგან ბ. „სმოტრიტელს“. რაიცა შეეხება სამხედრო ოსეთის გზატკეცილს, მიმავალს ქ. ქუთაისიდამ კავკავამდე, ისი მშვენიერს და კარგს მდგომარეობაშია, რომ ამ დიდ თოვლიანობას არ შეეშალოს ხელი; სტანცია ტოლიდამ სრულიად სტანცია მექვენამდე გზა შეკრულია. იმედს იძლევიან რომ ოთხშაბათისათვის ის უზარ-მაზარი, თოვლისაგან ჩამოტანილი ზვავები ერთბაშათ გაწმენდილი ექნებათ. ავიწყდებათ კი ერთი ამ დალოცვილებს, რომ ოთხშაბათამდი ამინდს კიდევ გვარიანი დრო აქვს და ვინ იცის, როგორ შეითამაშებს მანამდსი ამ ზამთრის ბუნება...

— ფოსტა. სტანსა და ქუთაისს შუა მიმავალს ხომ დიდი გასაჭირი ადგია ამ ზამთარში: მარჯვე ბიჭი უნდა, რომ გაუძლოს იმ უზედურ სუსხსა და ყინვას, რომელსაც უხვად აყრის ცხვირ-პირში მდინარე რიონიდამ წამოსული ნიავ-ქარი ამაებს ყოველისფერს მამაცურად უძლებს ჩვენი ფოსტალიონი და ღვთის წყალობა მიეცა მის დამყენებელს, რომ იმ ყოველივე ფოსტით სოფლად გამოგზავნილს კორესპონდენციებს და ჟურნალ გაზეთებს ის თავის დროზე გვაწვდიდეს. სიმართლე უნდა თქვას კაცმა, ერიც და მისი უფროსიც დიდი მადლობის ღირსნი არიან ჩვენებური საზოგადოებისაგან...

დიმიტრი

კავკავი. საზოგადო კრება კავკაველი ქართველობისა. ოცდა რვა დეკემბერს კავკავის ქართულ სკოლის დარბაზში კავკავის ქართული სკოლის სამზრუნველო კომიტეტის თავმჯდომარის თავადის ეროთეოს გიორგის ძის სიდამონოვ-ერისთვის მოწოდებით მოხდა კრება კავკაველ ქართველობისა, რომელსაც უნდა განეხილა სამი საგანი: ა) სკოლის შემოსავალ-გასავლის ანგარიში, ბ) ეკკლესიის საქმე და გ) სამზრუნველო კომიტეტის ახალის წევრების ამორჩევა. პირველი საგნის შესახებ თავმჯდომარემ კრებისამ თავადმა ე. გ. სიდამონოვ-ერისთავმა განუმარტა საზოგადოებას, რომ რადგანაც სკოლის ხაზინადარი რამდენიმე თვეა რაც კავკავში არ იმყოფება, ამის გამო ანგარიშის შედგენა დღეისათვის ვერ მოხერხდა; შემოსავალ-გასავლის დავთრები და მასთან სხვა საბუთებიც ხაზინადარს აბარია და როდესაც ეს უკანასკნელი მოვა, მაშინ შევადგენთ სრულ ანგარიშს და კიდევაც მოისმენთ. ამის შემდეგ შეუდგნენ ეკკლესიის საქმეს. „ცნობის ფურცლის“ მკითხველებმა უკვე იციან, რომ კავკავის ქართველობა დიდი ხანია მოწადინებულია ჰყავდეს საკუთარი მღვდელი და ეკლესია, რომ ყოველდროს თავისუფლად შეეძლოს ღვთის მსახურების მოსმენა და მღვდელ-მოქმედების შესრულება მშობლიურს ენაზე, ამ ფრიად საჭირო საქმის განსახორციელებლად შეძლებისა და გვარად არავითარ ღონისძიებას და საშვალებას არ ზოგავენ აქაური ქართველები. ამ საგნის შესახებ დიდი ხნის ბჭობისა და ლაპარაკის შემდეგ საქმე იქამდინ მივიდა, რომ რაღაც „პარტიობის“ ან დას-დასობის მსგავს არაფრის მომცემს და უფრო ბევრის დამღუპავ მოვლენასაც შეამჩნევდა მეთვალ-ყურე. ეკკლესიის საქმის გამო შარშან ჩემი კარგი მეგობარი ბ-ნი Ionis-ი, სხვათა შორის, სწერდა „ცნობის ფურცელში“ და ურჩევდა კავკავის ქართველებს შეერთებულიყვნენ აზრით და საქმით და ეკკლესია სკოლა[illegible]ან მოეხერხებინათ როგორმე, რომ ამ ორ სასარგებლო დაწესებულებას სკოლას და ეკკლესიას ხელის ხელ-ჩაკიდებულად, ერთმანეთის დახმარებით სასურველი და უფრო ნაყოფიერი სარგებლობა მოეტანა ადგილობრივის ქართველთათვის. მაშინ ბევრი წინააღმდეგნი იყვნენ სკოლასთან ეკკლესიის მოწყობაზე. გაიმართა ხელის მოწერა იმის შესატყობლად თუ რამდენი ფულის შეგროვება შეიძლება კავკაველ ქართველებში: ხელის მომწერთ სიამ ექვსი თვე იარა აქეთ იქით და ბოლოს აღმოჩნდა, რომ კავკავის ქართველობას ეკკლესიის საქმისათვის შეუძლიან ადგილობრივ მოაგროვოს მხოლოდ ხუთას-ექვსას თუმნამდის. აქედგან ცხადია თუ რამდენად შესაძლებელი ხდება ცალკე ეკკლესიის აშენება. კრებას მოხსენდა ის აზრი, რომ ჩვენი ღონისძიების მიხედვით შესაძლებელია ეკკლესიისათვის ცალკე სრული ოთახის გამართვა, ანუ მიშენება სკოლის შენობაზე. ადგილობრივი მწყემსთმთავარიც, როგორც გარდასცა კრებას ბ-ნმა კახიძემ, თანახმა არის, რომ ეკკლესია სკოლასთან იქმნას მოთავსებული, როგორც ეს არის სხვა სასწავლებლებში. საზოგადო კრებამაც ამ ჟამად რიგიანად და საუკეთესოდ სცნო ეს აზრი და მისს განსახორციელებლად საჭირო გეგმისა და ხარჯთ აღრიცხვისათვის აღირჩია თორმეტი კაცი ამშენებელი კომიტეტის წევრებად. სრული იმედი უნდა ვიქონიოთ, რომ ეს თორმეტი კაცი ღირსეულად აღასრულებენ მათდამი მინდობილს საქმეს. ეკკლესიის საქმის ამ გვარად გადაწყვეტის შემდეგ კრება ცოტ-ცოტათი დაიშალა. უკანასკნელი საკითხი იყო სამზრუნველო კომიტეტის ახალი წევრების არჩევა. წინად კომიტეტის წევრებათ ითვლებოდა ოცდა ათზე მეტი ქალი და კაცი. გამოცდილებამ დაარწმუნა სკოლის მზრუნველები, რომ წევრების ბევრი რიცხვი საქმისათვის სასარგებლო არ არის. შარშან აგვისტოდგან დამოკიდებული ოთხი თვის განმავლობაში რამდენჯერმე იყო დანიშნული სამზრუნველო კომიტეტის წევრთა კრება, მაგრამ ოცდა ათის მაგივრათ დანიშნულს დროზე გამოცხადდნენ მხოლოდ ოთხი ან ხუთი წევრი. ზოგიერთები ამ გარემოებას ასე ხსნიან, ვითომ კომიტეტის წევრები ფიქრობდნენ რადგანაც ბევრნი ვართ, ჩემს მაგიერ სხვა წავა და კრება მაინც უჩემოდაც მოხდებაო. არ ვიცით რამდენად საბუთიანია ეს მოსაზრება, მაგრამ მე ვერ დავფარავ იმას, რაც ჩემი თვალით მინახავს და ვერც იმას, რაც ყურებით მსმენია და ამიტომ თუმცა არაფრად სასიამოვნოა, მაგრამ მაინც იძულებული ვარ აღვიარო, რომ კომიტეტის წევრების შეუკრებლობის მიზეზი იყო ერთმანეთში უთანხმოება, ერთი მეორის მიუყოლებლობა და ხშირად მწვავე ლაპარაკიც, რომელიც გვაშოროს ღმერთმან ამიერიდგან მაინც. საზოგადო კრებამ თავისს სხდომაზე სამზრუნველო კომიტეტის წევრებად ოცდა ათის ნაცვლად აღირჩია თხუთმეტი. ზოგიერთები, როგორც გაგვიგონია, წინააღმდეგნი არიან ამ განაჩენისა, რომელიც უკანონოდ მიაჩნიათ მისთვის, რომ წევრების არჩევას მეტად მცირე ხალხი დაესწრო ბევრმა არ იცოდა თუ ვინ ჩაეწერა წევრებად, ამიტომ სწერდენ მხოლოდ იმათ, ვინც იმ ჟამად კრებაზედ იმყოფებოდა, სხვები-კი უფრო საპატიო პირები, რომელთაც საკმაო ღვაწლი მიუძღვისთ სკოლის ნივთიერად ხელის შეწყობის საქმეში წარსულში და მომავალშიაც არა ნაკლებს იმედს იძლევიან, სულ უხსენებელნი დარჩნენ. საზოგადოთ წრევანდელს კრებას ისე ბლომად არ დაესწრებია ქართველობა, როგორც სინად იყო, ამის მიზეზად იმას ასახელებენ-თუმცა გაგებათ ბევრმა გაიგო, მაგრამ წერილები ყველას არ მისვლიათ და ამ პატარა ვიწრო თავსოყვარებამ ნება არ მისცა ზოგიერთებს კრებაზე დასწრებოდნენ. ამისთანა თავმოყვარეობა არაოდეს არ არის საქები. ვინც კეთილს და საზოგადო საქმეზედ გულს აიყრის და შეძლების და გვარად ყოველს შემთხვევაში მხარს არ აძლევს საზოგადო საქმეს ამისთვის, რომ წერილი არ მიუღია, ან მისთვის, რომ სადმე სახსენებელი იყო და არ ახსენეს, ეს უფრო იმის მაჩვენებელია, რომ ჩვენ საზოგადოთ თავის გამოჩენა უფრო გვიყვარს, ვიდრე საზოგადო კეთილი საქმეები. ამ შემთხვევაში უადგილო არ იქმნება მოვიგონოთ მაცხოვარის სიტყვები: „როდესაც იქმ კეთილს საქმესა, ნუ გაიგებს მარცხენა შენი, რასაცა აკეთებს მარჯვენა“.— ყველა შეძლების და გვარად უნდა მოქმედებდეს საქმისათვის და არა მარტო სახელისათვის, ანუ თავის გამოჩენისათვის, ხოლო კეთილს საქმეს ვინც ღირსია — შესაფერისი, სახელიც მოჰყვება თავის თავად. ზემოდ ნაჩვენები თავმოყვარეობის მიზეზით ბევრს დიდათ სასახელოთ მიაჩნიათ წევრებად კომიტეტში და თუ რომელიმე მიზეზის გამო გაშავებული იქმნა არჩევანის დროს — ეს [illegible] ისე მოქმედობს ზოგიერთების თავმოყვარეობაზე [illegible] რომ [illegible] თუ ბევრად გულსაც [illegible] აიყრის სკოლის დახმარებაზე [illegible] ნაყოფიერი იქმნებოდა, რომ სამზრუნველო კომიტეტის წევრებად, უმეტეს შემთხვევაში, აირჩევდნენ წევრებს შეწირულებისა და ღვაწლის მიხედვით. საჭიროდ მიგვაჩნდა და არა ერთხელ გვითქვამს, რომ სასურველია ყოველ წლობით იბეჭდებოდეს შემოსავალ გასავლის და შემომწირველთა სია ქართულად გავრცელდებოდეს ადგილობრივ მკვიდრთა შორის, ხელახლად არჩევა კომიტეტის წევრებისა, როგორც ამბობენ ზოგიერთები, და, როგორც ჩვენაც გვგონია, ურიგო არ იქნება, ამიტომ თუ ეს არჩევა მოხდა, სასურველია, რომ კომიტეტში არჩეულნი იქმნან იმისთანა პირნი, რომელთაც, როგორც ზნეობრივად, ისე ნივთიერის მხრითაც და სხვა მოხერხებით შეეძლოს სამი წლის განმავლობაში პირნათლად გაუძღვეს საზოგადო საქმეს, რომელსაც, შეიძლება, კომიტეტის წევრთა სახელით, მუდმივი წყაროც დაუარსდეს არსებობისათვის.

კახაბერი.

** **დ. ოჩამჩირე.** ახალის უფროსის დანიშვნა. აქ კერძოთ შევიტყვეთ, რომ აქაურ ნაწილის, უფროსად სამსახურიდგან დათხოვნილის ჩეჩელევის ადგილას ნიშნავენ გუდაუთის უფროსად ნამყოფს თ. ბესარ. ჩიქოვანს. ამ ამბავმა ძალიან გაახარა აქაურები, რადგან ბ-ნს ჩიქოვანს კარგის ადმინისტრატორის სახელი აქვს განთქმული და იმედი გვაქვს, იმის მოსვლის შემდეგ წესიერება დამყარდება ღომხალივით არეულ კოდორის ნაწილში.

** **დ. ჭიათურა** (ზემო-იმერეთი). შავი-ქვის წარმოების საქმე. წინადაც მოგახსენეთ, რომ ჭიათურაში შესამჩნევად დაეცა ქვა-გუნდის წარმოება, მაგრამ გზა მაინც ყოველთვის, ყოველგან და ყველასათვის საჭიროა. აქა-იქ ორიოდე მწარმოებელი კიდევ ითქვამს სულს, მაგრამ მათი ქვის-მზიდავი ჩალვადრები დიდს განსაცდელში არიან უგზოობისა გამო: დაეკიდებიან საცოდავები ღრიანკელ გზებს, როგორც მესელავი ობობი, და ხშირად ცხენები და ბარგი უცვივათ კლდე-ღრეში, თითონ კი სევდიანნი და ჯიბე-ცარიელნი ბრუნდებიან სახლში. აი ერთი შემთხვევა: 14 ამ თვეს საჩხერიდან მომავალი ეტლი მოუახლოვდა თუ არა ჭიათურას, გადავარდა გზიდან ღრიანკელში, გადიტანა თან ერთი საუკეთესო ცხენი და დაიმტვრა; დანარჩენი ცხენები და ორი შიგ მჯდომი კაცი ცოცხალი გადარჩნენ. საჭიროა ასეთის შემთხვევების ასაცილებლად გზებს მიაქციონ ყურადღება, ვისიც რიგია.

— ჭიათურის «მოსახლენი» [illegible]. ორი წელიწადია რაც გაიძახიან, რომ ჭიათურა «პასადად» მტკიცდებაო; ჭიათურას ძალიან ცოტა ადგილები აქვს და ისიც [illegible] გზისა და შავი-ქვის საჭიროებისათვის [illegible] დაკავებული. წინა [illegible] ებში არ [illegible] ანდი [illegible] ბის ახ[illegible]

ეროვნული ბიბლიოთეკა

თუმანი ვერ უკისრნია წელიწადში! როგორც ხმა დადის, აქაურს სცენის მოყვარეთ განზრახვა აქვსთ საყველიეროდ წარმოდგენა გამართონ ამ სამკითხველოს სასარგებლოდ.

რედაქციისაგან

ყვირილაში. აქაურს. ჩვენ უკვე ვუპასუხეთ ნ. მელაძე, რომ საკომერციო აკადემია არსებობს სტამბოლში და დაწვრილებითი ცნობა მასზე შეუძლიან ამოიკითხოს ავტ. გვათუას წერილიდან («მოამბე» № 2, 1897 წ. გვერდით 87—89.

ზესტაფონში ვანო არ—შვილს. სტ. წოზაძეს ხაშურში რა ხანია ეგზავნება გაზეთი, ფოსტაში მოიკითხოს.

ბათომში თანამშრომის მსურველს. ჩვენ სიამოვნებით აღვასრულებდით თქვენს თხოვნას, რომ ჩვენც ოდნავ მაინც წელი გვქონდეს მაგარი. რა თქმა უნდა, ერთიანი და ოცი-ორმოცის გაზეთის მუქთად გზავნა მაინც და მაინც წელს არ მოგვწყვეტდა, მაგრამ 100 და 200 ცალი გაზეთი მუქთად რომ ვგზავნოთ, ჩვენც ვერ გავუძლებთ, საქმესაც ევნება და არა გვგონია ვისიმე სასიამოვნო იყოს. გაზეთი ისედაც იაფია და ნახევარ ფასს რომ გამოგზავნიდეთ, არც ისე გაგიჭირდებათ, შეგიძლიანთ თითო მანათობით გამოგზავნოთ. არ იწყინოთ.

საექიმო ცნობანი

სამატოზა (Somatosae) სომატოზა მზადდება ხორცისაგან და შესდგება ხორცის იმ ნაწილებისაგან, რომელსაც დასუსტებული კუჭიც ადვილად ინელებს. საზოგადოდ, ხორცი დიდად მარგებელია ადამიანისათვის, მაგრამ ზოგჯერ ავათმყოფი ისე სუსტდება, რომ ხორცის მიღება არ ძალ-უძს. ამისათვის უკანასკნელ ხანებში შეადგინეს გერედ წოდებული სომატოზა, რომელიც გამოცდილებით დამტკიცდა, რომ ადამიანს ჰმატებს დიდს ძალ-ღონეს. სომატოზა ფხვნილია (порошокъ) მზადდება საზღვარ გარედ და იყიდება ქაღალდის კოლოფებში აფთიაქებში. თითო კოლოფი ღირს 1 მ.—90 კ. ამ ჟამად სომატოზას დიდი გასავალი აქვს ტფილისში; დიდები ღებულობენ დღეში სამჯერ თითო ჩაის კოვზს; ბავშვები-კი $^{1}/_{4}$—$^{1}/_{2}$ ჩაის კოვზისას. ჩემის აზრით, კარგი იქნება სოფლებში მცხოვრებლებმა განსაკუთრებით იმათ, ვისაც ექიმის მოწვევა უძნელდებათ, გამოიწერონ ერთად რამდენიმე კოლოფი სომატოზა. წამლის ერთად-გამოწერა ხარჯს დიდად შეამოკლებს. სომატოზა იმ გვარ წამლებს ეკუთვნის, რომლის ხალხში გავრცელება საჭიროა და დიდად სასარგებლოა.

ზაგრიმან

განცხადებანი

По случаю исполнившагося юбилея издается

Альбомъ XXV лѣтя

передвижныхъ художественныхъ выставокъ

Художественный Альбомъ будетъ заключать не менѣе 270 изображеній различныхъ сюжетовъ, избранныхъ авторами изъ состава картинъ Товарищества за 25 лѣтъ его существованія:

СЮДА ВОЙДУТЪ ПРОИЗВЕДЕНІЯ:

В. Θ. Аммона, С. Н. Аммосова, А. Е. Архипова, В. М. Бакшеева, А. К. Беггрова, Н. П. Богданова-Бѣльскаго, И. И. Богданова, А. П. Боголюбова, Н. К. Бодаревскаго, Θ. А. Бронникова, П. А. Брюллова, В. М. и А. М. Васнецовыхъ, Е. Е. Волкова, Н. Н. Ге, К. Θ. Гуна, Н. Н. Дубовскаго, И. И. Ендогурова, Н. П. Загорскаго, Л. Л. Каменева, Н. А. Касаткина, А. А. Киселева, М. П. и М. К. Клодтъ, А. М. Корина, И. Н. Крамского, Н. Д. Кузнецова, А. И. Куинджи, К. В. Лебедева, И. И. Левитана, Ю. Я. Лемана, К. В. Лемоха, А. Д. Листовченко, С. Д. Милорадовича, В. Е., К. Е. и Н. Е. Маковскихъ, В. М. Максимова, Г. Г. Мясоѣдова, Н. В. Неврева, М. В. Нестерова, Н. В. Орлова, И. С. Остроухова, В. Г. Перова, Л. В. Позена, В. Д. Полѣнова, И. М. Прянишникова, И. Е. Рѣпина, К. А. Савицкаго, А. К. Саврасова, С. И. Святославскаго, А. С. Степанова, В. А. Сѣрова, В. И. Сурикова, А. А. Харламова, Э. Ю. Шанксъ, А. Н. Шильдера, И. И. Шишкина и Н. А. Ярошенко.

Вышли I, II и XIII вып.

Цѣна по подпискѣ **безъ пересылки 12 руб.**, съ доставкой и пересылкой (въ пеналахъ)—**15 руб.**; по выходѣ всѣхъ выпусковъ (въ началѣ 1898 г.) цѣна полнаго альбома, безъ доставки, будетъ **15 руб.**

Допускается разсрочка: при подпискѣ 8 руб., съ перес. 10 руб. и при полученіи IV вып. 4 р., съ пересыл. 5 р. (можно наложеннымъ платежомъ).

Подписка принимается на Передвижныхъ выставкахъ Товарищества, **въ эстампномъ магаз. Фельтенъ, въ СПБ., Невск. № 20, и у издателя—К. А. Фишеръ въ Москвѣ, Кузнецкій Мостъ, № 11.**

მხატვრობითი ალბომი XXV წლისთავისა

მხატვრობითის გამოფენათა რუსეთის თავისუფალ მხატვართა

გამოვა ერთის წლის განმავლობაში ექვს წიგნად, თვითოში იქნება 30 თაბახი და 45 სურათი. მთელს გამოცემაში იქნება 180 თაბახი, ნახევარზე იქნება თვითო სურათი და დანარჩენზე ორ-ორი სურათი, ყოველ სურათის ქვეშ აღბეჭდილი იქნება ფრანგულად და რუსულად სურათის სახელი.

ფასი ხელის-მოწერით გაგზავნით 15 მან. უკვე გამოსულია I, II და III წიგნები.

შეიძლება ფულის ნაწილ-ნაწილად შემოტანა ხელის-მოწერის დროს 10 მან. და მეორეჯერ 5 მან.

მოყვარულთათვის იბეჭდება კერძოდ ძვირფასს ქაღალდზე ცხვეე ალბომი, რომელიც ღირება 30 მან. ამ ძვირფასს ალბომში მოთავსებული იქნება სამოცამდე მხატვართა ნახატები. (20—5)

ОТКРЫТА ПОДПИСКА на 1898 г. на

СѢВЕРНЫЙ ВѢСТНИКЪ

журналъ литературно-научн

Въ первыхъ книжкахъ „Сѣв. В." 1898 г. будутъ напечатаны повѣсти **В. Микуличъ, В. Немировича-Данченко, О. Шапиръ;** „Современная наука" **Кампентера**, съ введеніемъ гр. **Л. Н. Толст**... „Губернаторахъ" прив.-доц. **В. Гесенна**, „Проектъ уголовн... женія" проф. **И. Фойницкаго**, „Мицкевичъ и Русское Об... **В. Чуйко**, „Рабочее законодательство въ зап. Европѣ" **Н.** ...берга и мн. др.; въ приложеніи въ журналу будетъ данъ п... книги проф. **Штаммлера**: „Хозяйство и право съ точки зрѣ... теріалистическаго пониманія исторіи".

Въ журналѣ принимаютъ участіе слѣдующія лица:

Н. Арефьевъ, К. Бальмонтъ, проф. Θ. Батюшковъ, П. Боборыкинъ, П. Рейнбергъ, А. Волынскій, Н. Геренштейнъ, прив.-доц. В. Гессенъ, П. Гнѣдичъ, М. Горькій, Н. Дружининъ, А. Каменскій, Н. Карабчевскій, В. Каренинъ, проф. А. Кирпичниковъ, А. Коптяевъ, Б. Корженевскій, Котъ-Мурлыка, М. Лохвицкая, К. Льдовъ, Е. Лѣткова, В. Микуличъ, Н. Минскій, Вас. Немировичъ-Данченко, Вл. Немировичъ-Данченко, Ф. Нефедовъ, проф. Д. Овсянико-Куликовскій, проф. И. Оршанскій, М. Петровъ, А. Рейгольдтъ, Л. Саломэ, проф. В. Сергѣевичъ, С. Смирнова, А. Субботинъ, П. Тверской, гр. Л. Н. Толстой, проф. А. Трачевскій, М. Чайковскій, В. Чуйко, О. Чюмина, О. Шапиръ, В. Шенрокъ, А. Шеллеръ, проф. Л. Шепелевичъ, В. Ширковъ, проф. И. Фойницкій, К. Фофановъ, проф. Н. Холодковскій, І. Ясинскій, А. Эртель и мн. др.

Въ 1898 г. въ «Сѣв. В.» напечатаны беллетристическія произведенія гг. **П. Гнѣдича, М. Горькаго, Кота-Мурлыки, Вл. Немировича-Данченко, С. Смирновой, В. Ширкова, І. Ясинскаго** и др., статьи гг. **Н. Дружинина, Н. Карабческаго,** проф. **А. Кирпичникова,** проф. **Д. Овсянико-Куликовскаго,** проф. **И. Оршанскаго,** проф. **В. Сергѣевича,** проф. **А. Трачевскаго, М. Чайковскаго, В. Чуйко,** проф. **Л. Шепелевича,** проф. **Е. Шмурло** и мн. др.

Начиная съ майской книги 1897 г. „Сѣверный Вѣстникъ" издается БЕЗЪ ПРЕДВАРИТЕЛЬНОЙ ЦЕНЗУРЫ

Съ облегченіемъ условій изданія, въ виду снятія съ журнала предварительной цензуры, редакція „Сѣвернаго Вѣстника" желаетъ расширить провинціальный отдѣлъ и проситъ лицъ, имѣющихъ бо тому возможность, доставлять матеріалы, пригодные для обработки въ областномъ отдѣлѣ, а также самостоятельныя замѣтки и корреспонденціи касательно явленій мѣстной жизни, текущихъ интересовъ мѣстнаго общества, народнаго образованія, дѣятельности губернскихъ и уѣздныхъ земствъ, всевозможныхъ общественныхъ начинаній и т. п.

Подписка принимается: во всѣхъ извѣстныхъ книжн. магаз. столицъ и провинцій. **Главная контора:** Спб., Б. Московская, д. 11, въ **Москвѣ—въ конт. Н. Печковской,** Петровскія линіи.

Условія подписки:	Годъ:	На полгода:	На 3 мѣс.:	Одинъ мѣс.:
Для иногородн. съ перес.	12 р.	6 р. — к.	3 р. — к.	1 р.
Въ Спб. съ дост.	11 »	5 „ 50 »	2 » 75	[illegible]
Для заграничныхъ.	14 »	7 „ — »	4 » —	

Для казенныхъ и общественныхъ учрежденій допускается подписка въ кредитъ (при подпискѣ въ Гл. Конторѣ); также и для частныхъ лицъ, состоящихъ на службѣ—за ручательствомъ гг. казначеевъ.

Пробный № высылается за 28 к. (марками). Новые подписчики получатъ безплатно первыя части (напечат. въ 1897 г.) истор. ром. Генр. Сенкевича «Крестоносцы» который продолжится печатаніемъ въ 1898 г.

(12—5) Редакторъ-издательница **Л. Я. Гуревичъ.**

Открыта подписка на 1898 годъ

НА ЕЖЕНЕДѢЛЬНУЮ ГАЗЕТУ

КАВКАЗСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ХОЗЯЙСТВО,

органъ Императорскаго общества сельскаго хозяйства. Газета выходитъ по четвергамъ, безъ предварительной цензуры,

ПО СЛѢДУЮЩЕЙ ПРОГРАМѢ:

1. Руководящія статьи по техническимъ и экономическимъ вопросамъ сельскаго хозяйства Кавказа. 2. Популярныя статьи (оригинальныя и переводныя) по полеводству, молочному хозяйству, садоводству, виноградарству и винодѣлію, шелководству, лѣсоводству, техническимъ производствамъ и проч. 3. Хроника и корреспонденціи. 4. Отчеты хозяевъ о произведеныхъ ими въ своихъ хозяйствахъ опытахъ и наблюденіяхъ. 5. Обзоры литературы, русской и иностранной, по вопросамъ, относящимся къ Кавказу. 6. Сельско-хозяйственныя статистическія и рыночныя свѣдѣнія о производствѣ и потребленіи сельско-хоз. продуктовъ, о видахъ на урожай, о цѣнахъ на продукты; тарифы. 7. Правительственныя распоряженія. 8. Протоколы, доклады, и отчеты общества и его органовъ. 9. Критика и библіографія. 10. Вопросы и отвѣты. 11. Сельско-хозяйственный календарь. 12. Домоводство. 13. Справочный указатель. 14. Смѣсь. 15. Метеорологическія наблюденія. 16. Объявленія.

Задача газеты заключается въ установленія болѣе живой и тѣсной связи между обществомъ сельскаго хозяйства и хозяевами Кавказа, съ цѣлью, во первыхъ, совмѣстной разработки сельско-хозяйственныхъ вопросовъ Кавказа и во вторыхъ, распространенія среди населенія необходимыхъ сельско-хозяйственныхъ знаній.

Въ отдѣлѣ „Вопросы и отвѣты" газета, при содѣйствіи спеціалистовъ, будетъ своевременно давать хозяевамъ отвѣты на тѣ вопросы, съ которыми они будутъ обращаться въ редакцію или общество сельскаго хозяйства.

Подписная цѣна съ доставкой и пересылкой: на годъ—4 руб., полгода—2 руб. $^{1}/_{4}$ года—1 руб. и мѣсяцъ—40 к.

Подписка принимается въ Тифлисѣ въ бюро Импер. Кавк. общ. сел. хоз., Барятинская ул., собственный домъ.

(3—3) Отвѣтственный редакторъ **А. А. Калантаръ.**

[illegible]-го Января, 1898 г. სტამბა ქ. ი. ხელაძისა, ლორის-მელიქოვის ქ., № 28. რედაქტორ-გამომცემელი [illegible]